РЕШЕНИЕ НА СЪДА (трети състав)

20 ноември 2008 година*

По дело C-1/07

с предмет преюдициално запитване, отправено на основание член 234 ЕО от Landgericht Siegen (Германия) с акт от 29 ноември 2006 г., постъпил в Съда на 3 януари 2007 г., в рамките на наказателното производство срещу

Frank Weber,

СЪДЪТ (трети състав),

състоящ се от: г-н A. Rosas (докладчик), председател на състав, г-н J. Klučka, г-н U. Lõhmus, г-жа P. Lindh и г-н Ал. Арабаджиев, съдии,

генерален адвокат: г-н Y. Bot,
секретар: г-н R. Grass,

* Език на производството: немски.

предвид изложеното в писмената фаза на производството,

като има предвид становищата, представени:

— за г-н Weber, от адв. W. Säftel, Rechtsanwalt,

— за италианското правителство, от г-н I. M. Braguglia, в качеството на представител, подпомаган от г-н S. Fiorentino, avvocato dello Stato,

— за португалското правителство, от г-н L. Inez Fernandes, в качеството на представител,

— за Комисията на Европейските общности, от г-н G. Braun и г-жа N. Yerrell, в качеството на представители,

след като изслуша заключението на генералния адвокат, представено в съдебното заседание от 17 юли 2008 г.,

постанови настоящото

Решение

1 Преюдициалното запитване се отнася до тълкуването на Директива 91/439/ЕИО на Съвета от 29 юли 1991 година относно свидетелствата за управление на моторни превозни средства (ОВ L 237, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 7, том 2, стр. 62), изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 29 септември 2003 година (ОВ L 284, стр. 1; Специално издание на български език, 2007 г., глава 1, том 4, стр. 213, наричана по-нататък „Директива 91/439“).

2 Запитването е отправено в рамките на наказателно производство, образувано срещу г-н Weber с оглед на това, че на 6 януари 2006 г. е управлявал автомобил на германска територия, без да притежава необходимото за тази цел свидетелство за управление.

Правна уредба

Общностна правна уредба

3 Съгласно първото съображение от Директива 91/439:

„[…] за целите на общата транспортна политика и като принос към повишаването на безопасността на движението по пътищата, а също и за улесняване преместването [другаде в текста: „движението“] на лица, установяващи се в държава членка, различна от тази, в която са положили изпит за придобиване на свидетелство за управление, желателно е да има национални свидетелства за управление по образец на Общността, които да се признават взаимно от държавите членки без необходимост от смяна.“

4 Четвъртото съображение от тази директива гласи:

„[…] с оглед безопасността на движението по пътищата трябва да бъде установен минимум от изисквания за издаване на свидетелство за управление.“

5 Последното съображение от Директива 91/439 уточнява:

„[…] по причини, свързани с безопасността на движението по пътищата, държавите членки трябва да имат възможност за прилагане на националните си разпоредби относно отнемане, временно отнемане и анулиране на свидетелствата за управление спрямо всички притежатели на свидетелства, придобили обичайно пребиваване на тяхна територия.“

6 Член 1, параграф 2 от тази директива предвижда:

„Свидетелствата за управление, издадени от държавите членки, се признават взаимно.“

7 Член 7, параграф 1, букви а) и б) от Директива 91/439 обвързва издаването на свидетелства за управление със следните условия [спрямо кандидатите]:

„а) […] [да] са положили успешно изпит за проверка на способностите и поведението и теоретичен изпит и […] [да] отговорят на медицинските изисквания съгласно разпоредбите на приложение II и приложение III;

б) […] [да] имат обичайно пребиваване на територията на държавата членка, издаваща свидетелството, или [да] представят доказателства, че учат там най-малко от шест месеца.“

8 Съгласно член 7, параграф 5 от Директива 91/439:

„Никой не може да притежава свидетелство за управление от повече от една държава членка.“

9 Член 8, параграф 2 и параграф 4, първа алинея от тази директива предвижда:

„2. При спазване на принципа на териториално действие на наказателното и полицейското законодателство, държавата членка по обичайно пребиваване може да прилага своята национална уредба относно ограничаване, временно отнемане, отнемане или анулиране на правото на управление на притежател на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка и при необходимост да смени свидетелството за управление именно с такава цел.

[…]

4. Всяка държава членка има право да откаже да признае валидността на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка на лице, спрямо което на територията на втората държава членка е приложена някоя от мерките, предвидени в параграф 2.“

Национална правна уредба

10 § 3, алинеи 1 и 2 от Закона за движение по пътищата (Straßenverkehrsgesetz) в неговата редакция, приложима към главното производство (BGBl. 2006 I, стр. 1958, наричан по-нататък „StVG“), предвижда:

„1. Ако едно лице е негодно да управлява превозно средство, органът, компетентен за издаването на свидетелството за управление, е длъжен да му го отнеме. В случая на чуждестранно свидетелство за управление отнемането — дори и ако то се извършва съгласно други разпоредби — е равностойно на лишаване от правото на използване на свидетелството за управление в Германия. § 2, алинеи 7 и 8 се прилага mutatis mutandis.

2. Разрешението за управление се прекратява с отнемането на свидетелството. В случая на чуждестранно свидетелство за управление отнемането води до погасяване на правото на управление на националната територия […]“.

11 § 21, алинея 1 от StVG предвижда:

„(1) Наказва се с лишаване от свобода до една година или с глоба всеки,

1. който управлява превозно средство, без да притежава необходимото за тази цел свидетелство за управление, или комуто е забранено да управлява превозно средство съгласно § 44 от Наказателния кодекс или § 25 от настоящия закон.“

12 Съгласно § 28, алинеи 1, 4 и 5 от Наредбата относно достъпа на лицата до участие в движението по пътищата (Наредба относно свидетелствата за управление) (Verordnung über die Zulassung von Personen zum Straßenverkehr (Fahrerlaubnis-Verordnung) от 18 август 1998 г. (BGBl. 1998 I, стр. 2214, наричана по-нататък „FeV"), в нейната редакция, произтичаща от Наредба от 14 юни 2006 г. (BGBl. 2006 I, стр. 1329):

„(1) На притежателите на валидни свидетелства за управление на [Европейския съюз] или на [Европейското икономическо пространство (наричано по-нататък „ЕИП")], които обичайно пребивават по смисъла на § 7, алинеи 1 или 2 в Германия, се разрешава — при спазване на ограничението, предвидено в алинеи 2—4 — да управляват превозни средства в тази страна в рамките на притежаваните от тях права. Условията, свързани с чуждестранните свидетелствата за управление, се спазват и в Германия. Разпоредбите на настоящата наредба се прилагат за тези свидетелства за управление, освен ако не е предвидено друго.

[…]

(4) Разрешението, посочено в алинея 1, не се прилага за притежателите на свидетелство за управление на [Съюза] или на ЕИП,

[…]

3. чието свидетелство за управление е било в Германия предмет на мярка за временно или окончателно отнемане, приета от съд, или на мярка за отнемане, приета от административен орган, която подлежи на незабавно изпълнение или е окончателна, на които е било отказано свидетелство за управление с окончателно решение или на които свидетелството за управление е било отнето не само защото междувременно те са се отказали от него, […]

[…]

(5) Правото на използване в Германия на свидетелство за управление на [Съюза] или на ЕИП след някое от посочените в алинея 4, точки 3 и 4 решения се предоставя при поискване, след като основанията, обосноваващи отнемането или забраната за искане на право на управление, вече не са налице. […]“

13 § 46, алинея 1 от FeV гласи следното:

„Ако се установи, че притежателят на свидетелство за управление е негоден да управлява превозни средства, органът, компетентен за издаване на свидетелството, е длъжен да му го отнеме. Това се прилага по-специално в случай на заболяване или негодност по смисъла на приложения 4, 5 и 6 или в случай на тежки или повторни нарушения на Кодекса за движение по пътищата или на Наказателния кодекс, изключващи годността да се управлява превозно средство.“

14 § 46, алинея 5 от FeV гласи:

„Разрешението за управление се прекратява с отнемане на свидетелството. В случая на чуждестранно свидетелство за управление отнемането води до погасяване на правото на управление на превозни средства на националната територия.“

Спорът по главното производство и преюдициалният въпрос

15 На 18 септември 2004 г. е установено, че г-н Weber, германски гражданин с местожителство в Германия, управлява автомобил под въздействието на упойващи вещества (канабис и амфетамини). Това нарушение е санкционирано с глоба, както и с временно отнемане на неговото германско свидетелство за управление за тримесечен срок, чрез административно решение на Kreis Siegen-Wittgenstein от 17 ноември 2004 г., което става окончателно на 4 декември 2004 г.

16 На 18 ноември 2004 г. г-н Weber получава от общинските органи на Карлови Вари (Чешка република) свидетелство за управление на превозни средства за категории A1, A, B и AM с десетгодишен срок на валидност. В свидетелството се указва датата, на която е издържан изпитът за получаване на правоспособност, в случая 16 ноември 2004 г.

17 На 7 януари 2005 г. г-н Weber е уведомен по пощата от Ordnungsamt du Kreis Siegen-Wittgenstein, че с оглед на нарушението, установено на 18 септември 2004 г., спрямо него е в ход процедура за контрол на неговата годност да управлява превозно средство. През февруари 2005 г. г-н Weber връща своето германско свидетелство за управление на административния орган.

18 С решение от 17 март 2005 г., което става окончателно на 6 април през следващата година, Ordnungsamt du Kreis Siegen-Wittgenstein отнема съгласно § 3, алинея 1 от StVG и § 46, алинея 1 от FeV германското свидетелство за управление на г-н Weber, което води до погасяване на правото на управление на автомобили в Германия съгласно § 3, алинея 2 от StVG и § 46, алинея 5, второ изречение от FeV.

19 С решение на Amtsgericht Siegen от 22 август 2006 г. г-н Weber е осъден на основание § 21 от StVG за управление на автомобил без свидетелство за управление, нарушение, което е било установено при полицейска проверка на 6 януари 2006 г.

20 Г-н Weber обжалва това решение пред Landgericht Siegen, с цел да бъде оправдан по съображението, че тъй като е притежавал чешко свидетелство за управление, е имал правото да продължи да управлява автомобили съгласно принципа на взаимно признаване на свидетелства за управление, издадени в държавите членки, прогласен в член 1, параграф 2 от Директива 91/439.

21 При тези условия Landgericht Siegen решава да спре производството по делото и да постави на Съда следния преюдициален въпрос:

„Трябва ли директивата [91/439/ЕИО], член 1, параграф 2 във връзка с член 8, параграфи 2 и 4, да се тълкува в смисъл, че се забранява на държава членка да откаже да признае на територията си правото на управление на моторни превозни средства съгласно издадено от друга държава членка свидетелство за управление, и поради това да откаже да признае валидността на последното, поради това че на неговия притежател е било отнето разрешението за управление в първата държава членка, след като в друга държава членка му е било издадено така наречената „второ“ свидетелство за управление на Европейския съюз […], ако отнемането на разрешението за управление се основава на произшествие/виновно поведение, което предшества във времето издаването на свидетелството за управление от другата държава членка?“

По преюдициалния въпрос

22 Със своя преюдициален въпрос препращащата юрисдикция иска по същество да установи дали член 1, параграф 2 и член 8, параграфи 2 и 4 от Директива 91/439 следва да се тълкуват в смисъл, че не допускат държава членка да откаже да признае на територията си правото на управление на моторни превозни средства, произтичащо от издадено от друга държава членка свидетелство за управление, и поради това да откаже да признае валидността на последното, когато на неговия притежател в първата държава членка е наложена мярка за отнемане на разрешението за управление, приета след датата на издаване на това свидетелство, но санкционираща нарушение, установено преди тази дата.

23 Г-н Weber твърди основно, като се позовава на практиката на Съда (Определение от 6 април 2006 г. по дело Halbritter, C-227/05 и Определение от 28 септември 2006 г. по дело Kremer, C-340/05), че държава членка може при нужда да откаже да признае свидетелството за управление, издадено от друга държава членка, само с оглед на поведение, последващо издаването на това свидетелство.

24 Обратно, италианското правителство и Комисията на Европейските общности смятат, че при положение като разглежданото в главното производство държавата членка има право да откаже да признае валидността на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка, дори и ако този отказ се основава на поведение, предшестващо датата на издаване на това свидетелство.

25 Португалското правителство смята, че член 8, параграфи 2 и 4 от Директива 91/439 целят именно да възпрепятстват възможността, която произтича от поведението на лица, които, докато спрямо тях действа мярка за временно отнемане на свидетелството им за управление в една държава членка, отиват в друга държава членка, за да получат второ свидетелство за управление, дори и когато спрямо тях е в ход процедура за проверка на годността им за управление на превозно средство, която може да доведе до отнемане на правото на управление.

26 В началото следва да се припомни, че общият принцип на взаимно признаване на издадените от държавите членки свидетелства за управление, прогласен в член 1, параграф 2 от Директива 91/439, е установен по-специално с цел улесняване на движението на лица, установяващи се в държава членка, различна от тази, в която са положили изпит за придобиване на свидетелство за управление (вж. по-специално Решение от 29 април 2004 г. по дело Kapper, C-476/01, Recueil, стр. I-5205, точка 71, Решение от 26 юни 2008 г. по дело Wiedemann и Funk, C-329/06 и C-343/06, все още непубликувано в Сборника, точка 49, както и Решение 26 юни 2008 г. по дело Zerche и др., C-334/06—C-336/06, все още непубликувано в Сборника, точка 46).

27 Според установената съдебна практика посоченият член 1, параграф 2 предвижда взаимното признаване, без друго формално изискване, на свидетелствата за управление, издадени от държавите членки. Тази разпоредба налага на държавите членки ясно и точно задължение, което не оставя никаква свобода на преценка относно мерките, които трябва да бъдат приети за изпълнението му (вж. в този смисъл Решение от 29 октомври 1998 г. по дело Awoyemi, C-230/97, Recueil, стр. I-6781, точки 41 и 42, Решение по дело Kapper, посочено по-горе, точка 45, Решение по дело Wiedemann и Funk, посочено по-горе, точка 50, както и Решение по дело Zerche и др., посочено по-горе, точка 47).

28 Член 8, параграфи 2 и 4 от Директива 91/439 обаче позволява на държавите членки при определени обстоятелства, и по-специално по причини, свързани с безопасността на движението по пътищата, да прилагат своите национални разпоредби относно ограничаването, временното отнемане, отнемането или анулирането на правото на управление спрямо всеки притежател на свидетелство за управление, който обичайно пребивава на тяхна територия, и да откажат да признаят валидността на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка на лице, спрямо което е наложена някоя от тези мерки.

29 Съдът многократно е припомнял в това отношение, че член 8, параграф 4, първа алинея от Директива 91/439 представлява дерогация от общия принцип на взаимно признаване на свидетелствата за управление и поради това тази разпоредба следва да се тълкува стриктно (вж. по-специално Решение по дело Wiedemann и Funk, посочено по-горе, точка 60, както и Решение по дело Zerche и др., посочено по-горе, точка 57).

30 От представените от препращащата юрисдикция уточнения е видно, че към датата, на която г-н Weber е получил своето чешко свидетелство за управление, т.е. на 18 ноември 2004 г., спрямо него е действала едномесечна мярка за временно отнемане на германското му свидетелство за управление, която е постановена на 17 ноември 2004 г. и е станала окончателна на 4 декември 2004 г. След получаването на неговото чешко свидетелство за управление, на 17 март 2005 г. му е наложена мярка за отнемане на разрешението за управление. Освен това несъмнено е, че обстоятелствата, обосноваващи подобна мярка за временно отнемане, както и мярката за отнемане на разрешението за управление на г-н Weber, са били установени на 18 септември 2004 г., а именно преди датата на издаване на посоченото чешко свидетелство за управление.

31 Не би могло да се приеме, че Директива 91/439 налага задължението за признаване на валидността на свидетелство за управление, издадено при подобни условия.

32 Несъмнено Съдът е имал повод да се произнесе, че държава членка може да упражнява предоставената ѝ от член 8, параграф 2 от Директива 91/439 възможност да прилага спрямо притежателя на свидетелство за управление, издадено от друга държава членка, своите разпоредби относно отнемане на разрешението за управление по-специално само с оглед на поведението на въпросния притежател след получаването на това свидетелство (вж. Решение Wiedemann и Funk, посочено по-горе, точка 59, както и Решение Zerche и др., посочено по-горе, точка 56; Определение по дело Halbritter, посочено по-горе, точка 38, и Определение по дело Kremer, посочено по-горе, точка 35).

33 Впрочем мярката за отнемане на свидетелство за управление, наложена на заинтересованото лице по делото, по което е постановено Определение по дело Kremer, посочено по-горе, не е била придружена от мярка за забрана за получаване на ново свидетелство. По делата, по които са постановени другите съдебни актове, посочени в предишната точка, срокът на действие на всички мерки за временна забрана за получаване на ново свидетелство, които са придружавали мерките за отнемане, е бил изтекъл към датата на издаване на свидетелството.

34 Поради подобни съображения Съдът приема, че държава членка може да се възползва от предвидената в член 8, параграф 2 от Директива 91/439 възможност само с оглед на поведението на заинтересованото лице след получаването на свидетелството за управление, издадено от друга държава членка. Всъщност тази разпоредба не би могла да позволи на държавата членка по обичайно пребиваване да откаже да признае издадено от друга държава членка свидетелство за управление единствено с мотива че на притежателя на това свидетелство по-рано е било отнето предходно свидетелство в първата държава членка (Решение по дело Wiedemann и Funk, посочено по-горе, точка 66, както и Решение по дело Zerche и др., посочено по-горе, точка 63).

35 Съвсем различно е положението, разглеждано в главното производство. От една страна, след като е получил своето чешко свидетелство за управление, спрямо г-н Weber е била наложена мярка от компетентните германски органи за временно отнемане на неговото германско свидетелство за управление. От друга страна, след издаването на неговото чешко свидетелство за управление спрямо г-н Weber е наложена мярка за отнемане на разрешението за управление, с която се санкционират същите обстоятелства като тези, които са обосновали посочената мярка за временно отнемане.

36 При подобно положение, въз основа на разпоредбите на Директива 91/439, и по-специално на член 8, параграф 4 от нея, трябва изцяло и окончателно да се признае възможността компетентните органи и юрисдикциите на държава членка да откажат да признаят валидността на свидетелство за управление, получено в друга държава членка от лице, спрямо което действа мярка за временно отнемане на неговото свидетелство за управление в първата държава членка, когато мярката за временно отнемане е последвана от мярка за отнемане на разрешението за управление, с която се санкционират същите обстоятелства (вж. в този смисъл Определение от 3 юли 2008 г. по дело Möginger, C-225/07, точка 41). Обстоятелството, че мярката за отнемане на разрешението за управление е постановена след датата на издаване на новото свидетелство за управление, е без значение в това отношение, при положение че съображенията, обосноваващи подобна мярка, са били налице към тази дата (вж. a contrario Решение по дело Kapper, посочено по-горе, точка 74).

37 Всяко друго тълкуване би лишило от смисъл предвидената в член 8, параграф 4, първа алинея от Директива 91/439 възможност държавата членка да откаже да

признае валидността на свидетелство за управление на моторно превозно средство, получено в друга държава членка от лице, спрямо което на нейна територия действа мярка за отнемане на разрешението за управление.

38 Всъщност, както отбелязва генералният адвокат в точка 42 от своето заключение, само държавата членка, на чиято територия е извършено нарушение, е компетентна да го санкционира, като при необходимост наложи мярка за отнемане на свидетелство за управление или за отнемане на разрешението за управление, съпроводено или не от период на забрана да се иска издаване на ново свидетелство.

39 Впрочем налагането в тежест на държава членка на задължение да признае валидността на издадено от друга държава членка свидетелство за управление, по съображението че притежателят на това свидетелство не е извършил никакво нарушение на територията на първата държава членка след издаването на това свидетелство, въпреки че спрямо него е наложена и действа мярка за отнемане на разрешението за управление, обоснована от обстоятелства, предшестващи издаването на свидетелството, би подтикнало извършителите на нарушения, подлежащи на санкциониране с подобна мярка за отнемане, незабавно да отидат в друга държава членка, за да избегнат административноправните или наказателноправните последици от посочените нарушения, и окончателно би подкопало доверието, въз основа на което е изградена системата за взаимно признаване на свидетелствата за управление.

40 Впрочем както подчертава Комисията в своето писмено становище, в положение като разглежданото в главното производство да се признае валидността на свидетелство за управление на моторно превозно средство, издадено на г-н Weber от чешките органи, въпреки че към датата на издаване на това свидетелство последният все още е притежавал германско свидетелство за управление, противоречи както на духа на Директива 91/439, така и на текста на член 7, параграф 5 от нея, според който никой не може да притежава свидетелство за управление от повече от една държава членка.

41 Следователно на поставения въпрос трябва да се отговори, че член 1, параграф 2 и член 8, параграфи 2 и 4 от Директива 91/439 трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат държава членка да откаже да признае на територията си правото на управление на моторни превозни средства, произтичащо от свидетелство за управление, издадено в друга държава членка на лице, спрямо което на територията на първата държава членка е наложена мярка за отнемане на

разрешението за управление, дори ако отнемането е било постановено след издаване на посоченото свидетелство за управление, при положение че последното е било получено в срока на действие на мярка за временно отнемане на свидетелството за управление, издадено в първата държава членка, и че както мярката за временно отнемане, така и посочената мярка за отнемане са обосновани от съображения, които са били налице към датата на издаване на второто свидетелство за управление.

По съдебните разноски

42 С оглед на обстоятелството, че за страните по главното производство настоящото дело представлява отклонение от обичайния ход на производството пред препращащата юрисдикция, последната следва да се произнесе по съдебните разноски. Разходите, направени за представяне на становища пред Съда, различни от тези на посочените страни, не подлежат на възстановяване.

По изложените съображения Съдът (трети състав) реши:

Член 1, параграф 2 и член 8, параграфи 2 и 4 от Директива 91/439/ЕИО на Съвета от 29 юли 1991 относно свидетелствата за управление на моторни превозни средства, изменена с Регламент (ЕО) № 1882/2003 на Европейския парламент и на Съвета от 29 септември 2003 година, трябва да се тълкуват в смисъл, че допускат държава членка да откаже да признае на територията си правото на управление на моторни превозни средства, произтичащо от свидетелство за управление, издадено в друга държава членка на лице, спрямо което на територията на първата държава членка е наложена мярка за отнемане на разрешението за управление, дори ако отнемането е било постановено след издаване на посоченото свидетелство за управление, при положение че последното е било получено в срока на действие на мярка за временно отнемане на свидетелството за управление, издадено в първата държава членка, и че както мярката за временно отнемане, така и посочената мярка за отнемане са обосновани от съображения, които са били налице към датата на издаване на второто свидетелство за управление.

Подписи